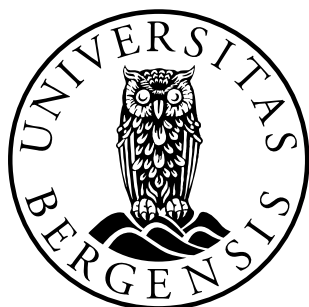

MØTEDOKUMENTER

Forskningsutvalget

19.03.2015

UNIVERSITETET I BERGEN

**Forskningsadministrativ avdeling
Mars 2014**

Universitetets forskningsutvalg

Torsdag 19. mars 2015
1230-1530
Kollegierommet
Muséplass 1

Saksliste

I. Godkjenning av innkalling og saksliste

II. Protokoll fra møte 5. februar 2015

III. Saker

FU 6/15	Veilederopplæring i forskerutdanningen Saksforelegg Vedlegg 1: Kartlegging ved fakultetene, Vedlegg 2: Rapport fra Uniped
FU 7/15	Utlysning av SFF IV fra Forskningsrådet og UiBs tidsplan Saksforelegg,

IV. Orienteringer

a.	Uttelling for undervisning på Bergen sommerforskerskole Muntlig orientering
b.	Oppnevning av fagutvalg for Akademia-avtalen. Vedlegg
c.	EUA uttalelse om å flytte midler fra H2020 til European Funding for Strategic Investments (EFSI) Vedlegg
d.	EUA Uttalelse om Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) og Vedlegg
e.	Fellesgrader ved UiB. Orientering om arbeidet med avtalemaler og rutinebeskrivelser. Muntlig orientering

Eventuelt

Universitetets forskningsutvalg

Møte 5. februar

1230-1500

Seminarrom A-B

Muséplass 1, Underetasjen

Protokoll-utkast

Til stede: Anne Lise Fimreite, Anne Christine Johannessen, Einar Thomassen, Robert Bjerknes, Jarl Giske, Nils Gunnar Songstad, Inger Hilde Nordhus, Henrik von Achen, Sigbjørn Løland Torpe, Susann Strømsvåg, Sindre Dueland.

Fra Forskningsadministrativ avdeling: Heidi A. Espedal, Bjørn Einar Aas, Hans-Egil Offerdal, Arne Svindland

I. Godkjenning av innkalling og saksliste

[Sakslisten](#) ble godkjent.

II. Protokoll fra møte 11. desember

[Protokollen](#) ble godkjent

III. SAKER

FU 2/15	<p>Evaluering av marin forskning ved UiB</p> <p>Saksforelegg og evalueringsrapport var utsendt med sakslisten. Viserektor Anne Christine Johannessen innledet. For marin forskning og utviklingsforskning har evalueringspanelene pekt på høy faglig kvalitet. Hovedinnvendingen er at organiseringen, for begge områder, er uoversiktlig, tildels forvirrende. Johannessen understreket at Forskningsutvalget var invitert til å diskutere og å gi innspill som knyttet seg til panelenes faglige evaluering.</p> <p>Forskningsutvalget sluttet seg til oppfatningen om at de evaluerte områdene har god forskning men svak organisering. Det ble understreket at det motsatte utgangspunkt ville vært mye verre, - god organisering, men svak forskning.</p> <p>Flere av utvalgets medlemmer kjente seg igjen i vurderingene og de mange positive tilbakemeldinger som var gitt av evalueringspanelene, særlig ønsket om tettere tverrfaglig samarbeid både innad og mellom fakultetene, selv om dette byr på åpenbare utfordringer. På enkelte områder vil tverrfaglige utdanningsprogrammer kunne styrke rekrutteringen av studenter.</p> <p>I forbindelse med evalueringen av utviklingsforskning ble det bemerket at virksomheten i enkelte fagfelt, bla. internasjonal helse, var underkommunisert. Det ble påpekt at Kvoteprogrammet har vært av stor betydning for utvikling av forståelsen av problematikker som særlig angår land i sør, for utvikling av policy og for å knytte kontakter med samarbeidsinstitusjoner. Det var uheldig at bibliometrianalysen ikke omfattet naturvitenskapene.</p> <p>Et åpent seminar der lederne i evalueringspanelene vil delta, blir holdt 25. mars.</p>
FU 3/15	<p>Evaluering av utviklingsforskning ved UiB</p> <p>Saksforelegg og evalueringsrapport var utsendt med sakslisten. Det vises forøvrig</p>

	til referat ovenfor under FU- 2/15
FU 4/15	<p>Utkast til Strategi</p> <p>Prorektor Anne Lise Fimreite orienterte og påpekte at utkastet til strategi som legges frem for Universitetsstyret ikke er en strategi for forskning, men en strategi som skal sikre at studenter og forskere får et best mulig grunnlag for fremragende arbeid.</p> <p>Utkastet til strategi, slik det ble lagt frem for Universitetsstyret, ble ettersendt utvalgets medlemmer og varamedlemmer til orientering.</p>
FU 5/15	<p>Oppnevning av fagutvalg for Akademia-avtalen</p> <p>Saksforelegg var utsendt med sakslisten. Vedtak fra styringsgruppemøte 4. februar 2015 ble omdelt møtet.</p> <p>Utvalget gjorde følgende vedtak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Forskningsutvalget slutter seg til ønsket om å opprette et rådgivende utvalg for evaluering og rangering av prosjektsøknader til Akademiaavtalen, og ber fakultetene oppnevne en representant i tråd med foreslåtte retningslinjer for sammensetning. 2. Prorektor får fullmakt til, i samråd med Forskningsadministrativ avdeling, å fastsette endelig regler for sammensetning av utvalget i tråd med merknader som fremkom i møtet.

IV. Orienteringer

a.	<p>Status for UiBs deltakelse i Horisont 2020.</p> <p>Vedlegg var utsendt med sakslisten.</p>
b.	<p>Saksbehandlerseminar for forskerutdanningen 27.01</p> <p>Vedlegg</p>

Eventuelt

Ingen saker

Utvalg: Forskningsutvalget
FU-sak: 6/15
Møtedato: 19.03.2015

Dato: 12.03.15
Arkivsaksnr:

Veilederopplæring i forskerutdanningen

Bakgrunn

Forskriften for Philosophiae doctor, § 6, vedtatt av Universitetsstyret 20.06.2013 omhandler veiledning for ph.d.-kandidatene ved UiB. Forskriften slår fast at hovedveileder har det faglige og administrative hovedansvaret for ph.d.-utdanningen. Vanlig praksis skal være at alle kandidatene har to veiledere, hvorav én skal oppnevnes som hovedveileder, og skal normalt være tilsatt der kandidaten er tatt opp. Veilederne skal ha doktorgrad eller tilsvarende faglig kompetanse. Minst én av veilederne bør ha tidligere erfaring fra veiledning av kandidater på master-og/eller ph.d.-nivå.

Handlingsplanen for forskerutdanning 2008-2015 understreker også viktigheten av veilederens rolle i forskerutdanningen. I den perioden handlingsplanen har vært virksam er det iverksatt en rekke tiltak: Ph.d.-kandidatene blir nå i hovedregel tilbudt minst to veiledere og tilknytning til forskergruppe/-skole; Forskerskolene ved UiB er kartlagt og evaluert; Det er utarbeidet kriterier for etablering og drift av forskerskoler; UiB har gjennomført veiledningskurs som en pilotordning; Det foreligger oppdaterte etiske retningslinjer for forholdet mellom kandidat og veileder.

I revidert handlingsplan for forskerutdanningen med gyldighet i perioden 2013-2015 heter det at «UiB vil fortsette å styrke tilbudet om kompetanseutviklingen for veiledere» og at «en mentorordning for nye veiledere vil bli opprettet».

NOKUT-rapporten 2014, hvor kvalitetssikringen av forskerutdanningen ved Universitetet i Bergen ble evaluert, trakk frem veilederopplæringen i forskerutdanningen som et punkt som kan vurderes å utbedre. Rapporten sier følgende om veiledning og veilederopplæring:

De formelle rammene rundt veiledningssituasjonen framstår som tilfredsstillende, og legger grunnlag for at alle ph.d.-kandidater ved UiB kan få veiledning av god kvalitet og tilstrekkelig omfang. Komiteen ser det som prisverdig at det har vært tatt grep for å bedre veiledningskompetansen i forskerutdanningen i de senere år, men noterer seg samtidig at behovet for ytterligere veilederopplæring er en gjenganger også i de siste forskerutdanningsmeldingene fra så nær som alle fakulteter. Eksempelvis skriver Det medisinsk- odontologiske fakultet i meldingen for 2012 at «Med stadig flere kandidater (...), får vi også flere uerfarne veiledere. Samtidig blir kravene til ph.d.-utdanningen mer formaliserte, og det skaper stort behov for opplæring både for disse, og for erfarne veiledere som møter nye krav og som trenger påfyll og inspirasjon for å utvikle seg videre». Universitetets sentrale forskningsutvalg uttaler i den samlede forskerutdanningsmeldingen for 2012 at mange ph.d.-veiledere ønsker å ta den omtalte modulen i forskningsveiledning,

men at kapasiteten er begrenset. Etter komiteens syn bør institusjonen ganske raskt ta tak i denne situasjonen og vurdere løsninger for å øke kapasiteten. I neste omgang bør universitetet vurdere hvorvidt denne eller tilsvarende opplæring bør gjøres obligatorisk for alle nye veiledere. (s. 6)

I sin oppsummering av anbefalinger og råd til UiB sier NOKUT-komiteen at:

«Universitetet bør se på muligheten for å øke kapasiteten på kurs, seminarer og andre former for opplæring i veiledningspedagogikk for veiledere på alle nivåer.» (s. 18)

Forskningsutvalget har behandlet NOKUT-rapporten i FU 8/14 og sier der om veilederopplæringen:

«NOKUT peker på at kapasiteten på veiledningsopplæringen er for liten. Dette er omtalt i UiBs handlingsplan for forskerutdanning og i Rapport og plan for 2013-2014. Avdelingsdirektøren slutter seg derfor til NOKUTs vurdering om at det er ønskelig å øke kapasiteten for veilederopplæring. Det bør vurderes å øke antall kurs som tilbys i veilederopplæring, både gjennom Uniped og gjennom andre kanaler.»

Forskningsutvalget sluttet seg til avdelingsdirektørens kommentar på møtet i mars 2014.

For å øke tilbudet på veilederopplæringen har det blitt iverksatt en prosess. Første ledd i prosessen var å invitere professor Arild Raaheim ved Pedagogisk institutt og ansvarlig for den valgfrie modulen UPED622 til å innlede til diskusjon på FU-møtet i november 2014 (sak 16/14) med følgende tre hovedspørsmål.¹

- 1) Hva er god ph.d.-veiledning?
- 2) Hva kan være felleselementene i veilederopplæringen og hva må være fagnært/fagspesifikt?
- 3) Hvordan kan UiB best styrke sin veilederopplæring

I utvalgets diskusjon ble det vist til ulike oppfatninger og ulik praksis ved fakultetene. Samtidig ble det påpekt at det, til tross for ulikheter, er flere likhetstrekk i veiledningsoppgavene på tvers av fagmiljøene. Som neste ledd i denne prosessen bestemte FU å kartlegge hvilket opplæringstilbud som i dag tilbys på fakultetene. Med frist for tilbakemelding 9. mars ble fakultetene bedt om 1) å kartlegge det tilbudet de har og 2) å beskrive hva slags behov for veilederopplæring de har.

Fakultetenes tilbakemelding

Det humanistiske fakultet har ingen formell opplæring for veiledere på ph.d.-nivå, men melder at det delvis ivaretas gjennom andre arenaer, som startdager for nye kandidater. HF rapporterer at det på institutt-nivå finnes forum for veiledere som har samlinger hvor det forventes, men ikke stilles krav til, deltakelse. HF påpeker viktigheten av slike tilbud er lokal forankret ifagmiljøene. Stip-HF, kandidatenes egen interesseorganisasjon på HF, er positive til en mer strukturert veilederopplæring. Ellers trekker HF frem miljøstøtte og kollegial oppbakking når det gjelder veilederrollen. Generelt er HF positive til en diskusjon om en strammere struktur rundt veilederopplæringen, men uttaler seg ikke om den bør være obligatorisk eller frivillig.

¹ Se også vedlagte rapport om UPED622 som Raaheim har laget om kurset.

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet tilbyr ikke organisert veilederopplæring på fakultetet. De peker på at det foregår noe aktivitet rettet mot dette i de etablerte forskerskolene, men anser det ellers som et sentralt ansvar å sørge for at det er nok kapasitet på UPED622-modulen. MN uttaler seg ikke om de ønsker obligatorisk veilederopplæring.

Det medisinsk-odontologiske fakultet har i fem år arrangert frivillig dagsseminar for veiledere som har hatt til sammen 130-140 deltakere. MOF har hatt en egen prosjektgruppe for veilederopplæring som har vurdert fakultetets behov. De leverte en rapport i mai 2014 som skisserer en tredelt modell for hvordan opplæringen bør foregå: 1) Ekurs i regelverk og rutiner; 2) utvide dagsseminarer til et mer omfattende opplegg; 3) UPED622. MOF ønsker at deler av veilederopplæringen skal være obligatorisk og vil sertifisere sine veiledere.

Det samfunnsvitenskapelige fakultet tilbyr ingen formell veilederopplæring i noen fagmiljøer, men melder at det er enkelte uformelle fora i fagmiljøene hvor veiledning står på dagsorden. SV mener det fungerer tilfredsstillende slik det gjør i dag og har ikke behov for å formalisere tilbudet til veilederopplæringen ytterligere. Dersom det likevel gjøres, bør det være som frivillige tilbud.

Det juridiske fakultet rapporterer at de ikke har noen formelle tilbud om opplæring av veiledere, men at det sporadisk arrangeres frivillige veilederseminar. De melder om behov både for fagspesifikke tilbud og generelle/sentrale tilbud (UPED622-modulen). De mener også at det bør være obligatorisk for nye veiledere.

Det psykologiske fakultet tilbyr en gang i året et heldagsseminar om forskningsveiledning. Tilbudet er frivillig. I tillegg har fagmiljøene fokus på veilederopplæring gjennom forskningsgruppene, hvor erfaringsutveksling mellom veiledere foregår og hvor det ofte foregår kollektiv veiledning der erfarne forskere deltar i diskusjon av kappe og kapitler i en forskergruppe og bidrar med vurderinger til kandidat og hovedveileder. I tillegg har fakultetet det faglige og administrative ansvaret for UPED622. Fakultetet melder om behov for både formelle og uformelle tilbud i veilederopplæringen, og både lokale og sentrale tilbud. De uttaler seg ikke om det bør være obligatorisk eller frivillig.

Avdelingsdirektørens kommentarer

Avdelingsdirektøren registrerer at det er stor variasjon i hvordan de ulike fakultetene håndterer opplæring av veiledere på ph.d.-nivå. Med unntak av Det medisinsk-odontologiske og Det psykologiske fakultet er det ingen fakultet som har formaliserte og regelmessige tilbud om veilederopplæring. Det medisinsk-odontologiske fakultet har arbeidet mest systematisk med veilederopplæring ved UiB de siste årene.

Avdelingsdirektøren har merket seg at flere fakultet tar til orde for en bedre organisert og grundigere veilederopplæring. Alle fakultetene, med unntak av SV, ytrer ønske om at veilederopplæringen blir mer omfattende og systematisk. De fleste tar til orde for at en kombinasjon av lokale og sentrale tilbud vil være det optimale. Hvorvidt opplæringen skal være lokal eller obligatorisk eller frivillig er det ikke alle fakultetene som svarer på, og blant de som svarer er de ulike oppfatninger.

En gjennomgang av Fremdriftsrapporten for 2014, foretatt ved FA, viser at UiB har ca. 760 vitenskapelige ansatte som er hovedveiledere. 270 av disse er hovedveileder for mer enn én kandidat. 87 % av kandidatene har mer enn én veileder. De aller fleste kandidatene, 86 %, er 'svært fornøyde' eller 'fornøyde' med sitt veilederforhold.

Veiledning er utvilsomt den viktigste enkeltfaktoren for en vellykket forskerutdanning for den enkelte kandidat. Det er også av avgjørende betydning at veiledning blir ansett som et institusjonelt ansvar og ikke et privat forhold mellom den enkelte kandidat og dennes veileder. Institusjonen må derfor sikre at alle veiledere får opplæring i hvordan veilederrollen best mulig kan utføres.

Avdelingsdirektøren slutter seg til hovedintrykket som fremkommer av fakultetenes tilbakemeldinger; at noen av sidene ved veilederopplæringen gjøres best lokalt på fakultet, institutt og i fagmiljøene, mens andre sider med fordel kan organiseres fra sentralt hold.

Avdelingsdirektøren mener at en todelt løsning må være den beste og fremmer følgende forslag til vedtak:

- 1) Forskningsutvalget anbefaler en utredning av hvordan UPED 622 kan ivareta de generelle sidene ved forskningsveiledningen og om kurset eventuelt bør gjøres obligatorisk for nyansatte.
- 2) Forskningsutvalget anmoder alle fakultetene om å legge til rette for veilederopplæring som ivaretar de fagspesifikke behov. En slik tilrettelegging må ha et omfang av minimum et dagsseminar eller tilsvarende og må tilbys alle nye veiledere, gjerne i kombinasjon med en mentorordning for nye veiledere. Utover dette må fakultetene stå fritt til å organisere dette tilbudet slik de mener det er best, men at oppleggene blir rapportert inn til Forskningsadministrativ avdeling for at institusjonen til enhver tid skal kunne ha oversikt over veilederopplæringstilbudet.
- 3) Forskningsutvalget ber om at veilederopplæring, lokalt og sentralt, blir tatt med som en egen del i den nye handlingsplanen for forskerutdanning.

Vedlegg:

- 1)Fakultetenes tilbakemelding (Ephorte 2015/230)
- 2)Rapport fra Uniped v/Arild Raaheim

[Forskrift](#) for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen
[Nokut-rapporten](#). Evaluering av system for kvalitetssikring av utdanningen- UiB.

Vedlegg FU sak 6/15

***Kartlegging av
veilederopplæring***

***Svar fra fakultetene
Sak 2015/230***

Forskningsadministrativ avdeling

Referanse

2015/230-ELAK

Dato

09.03.2015

Svar fra HF - Kartlegging av veilederopplæringen i forskerutdanningen

Ved Det humanistiske fakultet tilbys det per i dag ingen formell opplæring for veiledere på ph.d.-nivå. På den uformelle siden arrangerer fakultetet årlige startdager for nye ph.d.-kandidater, der også kandidatenes veiledere er invitert. Arrangementet gjennomføres i samarbeid med fakultetets stipendiatutvalg og er en arena for informasjonsutveksling og debatt rundt ulike aspekter ved fakultetets forskerutdanning.

Det tilbys heller ingen formell opplæring ved grunnenhetene, men det foregår likevel en uformell opplæring innenfor institusjonaliserte rammer. De fleste enheter organiserer eller er tilknyttet et forum for veiledere, der veiledere møtes for å utveksle erfaringer og diskutere både prinsipielle og mer spesifikke problemstillinger. De aktuelle enhetene gir uttrykk for en forventning om deltagelse, uten at den er obligatorisk, og hyppigheten varierer.

Det humanistiske fakultet har hatt fokus på forskerutdanningen over lengre tid, både fra et faglig og et administrativt ståsted. Opplæringsdelen har gjennomgått en omorganisering, og i forbindelse med administrativ bemanningsplan gjennomgår fakultetets forskerutdanningsadministrasjon det samme. NOKUTs rapport, den sentrale handlingsplanen for forskerutdanningen og undersøkelsen til fakultetets stipendiatutvalg (Stip-HF) har bidratt til å skjerpe vår fokus mot kompetansesituasjonen for veiledere i forskerutdanningen, og aktiviteten i fakultetets og grunnenhetenes forsknings- og forskerutdanningsutvalg bærer preg av dette gjennom 2014.

Alle ph.d.-kandidater ved HF er knyttet til en grunnenhet som har det overordnede faglige ansvar for kandidaten, og kompetansen til den enkelte veileder har så langt vært et lokalt ansvar. I samarbeid med fakultetet har også avdelingene vist en allmenn interesse for å styrke veiledernes kompetanse, og dersom fakultetet skal ta på seg en mer aktiv rolle som pådriver eller tilrettelegger må dette gjøres i nært samarbeid med de enkelte enhetene.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Det humanistiske fakultet
Telefon 55589380
Telefaks 55589383
post@hf.uib.no

Postadresse
Postboks 7805
5020 Bergen

Besøksadresse
Harald Hårfagres gate 1
Bergen

Saksbehandler
Elisabeth Akselvoll
55588099

I forbindelse med denne kartleggingen har Det humanistiske fakultet sendt spørsmålene i undersøkelsen til høring blant grunnenhetene, og også til Stip-HF. Svarene er ikke entydige, men hovedtendensen er at de fleste stiller seg avvisende til obligatoriske opplæringskrav. Unntaket er Stip-HF, som frykter at frivillighet ikke vil virke forpliktende på de veilederne som trenger det mest, og det instituttet som kom dårligst ut av stipendiatutvalgets undersøkelse. Stip-HF er også opptatt av at alle veiledere bør ha tilgang til et veilederforum, at alle veiledere bør være forpliktet til å delta, at aktiviteten må bli mer regulær, at det bør etterstrebes en felles forståelse innenfor fakultetet som helhet, og at dette ivaretas gjennom årlige fakultetssamlinger.

På institutt- og senternivå ser de fleste også ut til å mene at det behovet for opplæring som kan dekkes lokalt i tilstrekkelig grad blir ivaretatt gjennom miljøstøtte og kontakt mellom kollegaer. Flere etterlyser likevel et sentralt administrert tilbud, knyttet til tema som for eksempel regelverk, metodikk/pedagogikk og etikk. Om dette er behov som best ivaretas av fakultetet eller av UiB sentralt står fremdeles åpent for vurdering.

Fakultetet vil imidlertid understreke viktigheten av å ha et fokus på veilederopplæring, om tiltakene gjennomføres lokalt og/eller sentralt. Vi stiller oss derfor positive til videre diskusjoner i saken.

Vennlig hilsen

Einar Thomassen
Prodekan

Elisabeth Akselvoll
førstekonsulent

Forskningsadministrativ avdeling

Referanse

2015/230-KRKA

Dato

27.02.2015

Veilederopplæring (for ph.d.-nivå) ved MN

Viser til brev der fakultetet blir bedt om å melde tilbake om eventuell veilederopplæring. Fakultetet har merket seg at det også stilles spørsmål om veilederopplæring i forskerutdanningsmeldingen, og vil påpeke at vi ser det som dobbeltrapportering å kartlegge veilederopplæring i en egen sak, når det også skal inn som et element i meldingen for 2014. Fakultetets forskerutdanningsutvalg avholder møte 10. mars, altså dagen etter fristen for kartleggingen. Vi leverer derfor et generelt svar her, og vil komme med utdypende omtale av veilederopplæring i forskerutdanningsmeldingen om Forskerutdanningsutvalget ønsker å sende konkrete innspill.

Det er ingen organisert felles veilederopplæring for veiledere av ph.d.-kandidater ved MN-fakultetet. Fakultetet ser på veiledningsmodulen i universitetspedagogikk-programmet som det viktigste elementet i en systematisk opplæring av veiledere.

Utfordringen er at det ikke er kapasitet til at alle som ønsker det kan få plass på denne modulen. Den er heller ikke obligatorisk. Tilbakemeldinger fra flere nytilsatte avdekker behovet for å styrke veiledning som et eget element i universitetspedagogikkprogrammet.

Alle kandidater har en veileder som er ansatt ved UiB, men dette er ikke nødvendigvis hovedveileder. Ansatte i instituttsektoren og UiBs randsone kan også ha nytte av et tilbud om opplæring. Det er kun de som tilsettes i faste vitenskapelige stillinger ved universitetet som det stilles krav om pedagogisk basiskompetanse til.

Fakultetet mener at en generelt og grunnleggende tilbud til alle veiledere bør ytes fra sentralt hold. Det er viktig at det gis med en viss hyppighet og at tilbudet er forutsigbart.

I tillegg til det universitetspedagogiske tilbudet er det noe veilederrettet aktivitet i flere av våre forskerskoler. Forskerskoler kan være viktige arenaer også for veilederutvikling, og vi ser det som ønskelig at det etableres aktivitet rettet mot veiledere i alle forskerskoler.

Vennlig hilsen

Eli N. Høie
seksjonssjef

Kristin Kalvik
seniorkonsulent

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Det matematisk-naturvitenskapelige
fakultet
Telefon 55582062
Telefaks 55589666
post@mnfa.uib.no

Postadresse
Postboks 7803
5020 Bergen

Besøksadresse
Allégaten 41
Bergen

Saksbehandler
Kristin Kalvik
+47 55 58 34 88

Forskningsadministrativ avdeling

Referanse

2015/230-ANNKO/MARSTI

Dato

05.03.2015

Kartlegging av veilederopplæring på ph.d.

UiB ønsker å kartlegge tilbudet i veilederopplæring som tilbys på fakultet- og institutt-nivå og har oppfordret fakultetene om å beskrive veilederopplæringen i forskerutdanningen ved egen enhet. Under følger svar fra Det medisinsk-odontologiske fakultet.

Hva slags veilederopplæring (formell og uformell) for PhD-veiledere tilbys?

Det medisinsk-odontologiske fakultet har siden 2010 arrangert et dagsseminar for veiledere. Dette seminaret er frivillig, og har på tre år hatt cirka 130-140 deltakere.

Seminaret har hatt ulike veiledningsrelaterte tema fra år til år. Noen problemstillinger som har vært løftet er etikk i veiledning, konflikthåndtering, regelverk og formelle rammer, kommunikasjon, kandidat-veileder-forholdet, å finne tid til veiledning, midtveisevaluering, progresjonssamtaler og faser i veiledning. Vi benytter kun interne ressurser i undervisningen. Seminaret har fått gode tilbakemeldinger fra deltakerne, som opplever både foredrag og gruppearbeid som nyttig. De får en skriftlig bekreftelse på deltakelse. Det er i dag ikke opprettet andre formelle forum for erfaringsutveksling mellom forskere og erfarne veiledere. Seminaret er tenkt som en slik formell møteplass.

Hva slags veilederopplæring (formell og uformell) er det behov for i forskerutdanningen?

Det medisinsk-odontologiske fakultet ønsker å utvide tilbudet om forskningsveiledning og opprettet i 2013 en arbeidsgruppe som ser på hvordan veilederopplæringen kan styrkes ved fakultetet. Til spørsmålet om hvilken opplæring det vil være behov for henviser vi til arbeidsgruppens rapport som ligger vedlagt. Det er skissert en tredelt ordning, der de tre delene utfyller hverandre:

Del 1: Kurs i regelverk og rutiner (e-læringskurs/web-basert/Moodle). Web-kurs er under utarbeidelse og vil bli testet av en pilotgruppe i løpet av våren. Web-kurset er tenkt som en obligatorisk øvelse nye veiledere må gjennomføre før de kan oppnevnes.

Del 2: Utviding av eksisterende dagsseminar til et mer omfattende opplegg

Del 3: UiBs program for universitetspedagogikk: UPED622 Forskningsveiledning (ph.d.)

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Det medisinsk-odontologiske fakultet
Telefon 55582086
Telefaks 55589682
post@mofa.uib.no

Postadresse
Postboks 7804
5020 Bergen

Besøksadresse
Armauer Hansens Hus,
Haukelandsveien 28
Bergen

Saksbehandler
Anne Berit Kolmannskog
55586673

Annet

- Mye av innholdet i veilederopplæringen vil være sammenfallende for alle ved UiB, som kunnskap om hva som ansees som uredelighet, pedagogikk og phd-reglementet. Disse temaene kan gjerne behandles i et sentralstyrt undervisningsopplegg. Noe vil også være fagspesifikk, som relevant regelverk (for MOF helseforskningsloven), forventinger til veilederforholdet og publiseringskultur. En arbeidsdeling mellom institusjonsnivåene kan derfor synes fornuftig.
- I tillegg til de formelle seminar og kurs kan det være et tiltak å legge til rette for mer uformelle møteplasser som korte frokost-/lunsjseminar med «case» og enkelttema.
- Fakultetet har diskutert behovet for å formalisere opplæringen gjennom å etablere en «sertifiseringsordning» for veilederne. For å sikre at alle veiledere ved UiB har generell kunnskap om blant annet regelverk, bør deler av undervisningen være obligatorisk.

Vennlig hilsen

Inger Hjeldnes Senneseth
Underdirektør

Marianne Heldal Stien
seniorkonsulent

Forskningsadministrativ avdeling

Referanse

2015/230-INC

Dato

09.03.2015

Kartlegging av veilederopplæring i forskerutdanningen

Vi viser til brev av 7. januar 2015 der det bes om tilbakemelding på hvilken type tilbud i veilederopplæring som tilbys på fakultets- og instituttnivå. Det samfunnsvitenskapelige fakultet har drøftet saken om veilederopplæring i forskerutdanningsforum og instituttlederforum på fakultetet. Videre har instituttene blitt invitert til å uttale seg i hørings-saken.

Hva slags veilederopplæring (formell og uformell) tilbys?

Det tilbys ikke formell veilederopplæring i noen av våre fagmiljøer. Det rapporteres at veiledningen fungerer bra og at det ikke har vært uttrykt behov eller ønske om å ha et slikt tilbud.

Av uformell veilederopplæring fremgikk det av forskerutdanningsmeldingene fra 2014 at flere av instituttene ved SV-fakultetet har egne fora og stabsmøter der forskningsveiledning har vært tema. Fakultetet har oppfordret instituttene til å avholde slike samlinger, da kombinasjonen av fag og veiledningsmetode kan vekke interesse hos store deler av staben. Videre rapporteres det at ordningen med forskergrupper fungerer bra, da dette skaper et større kollektiv og felles standarder i veiledningen.

Hva slags veilederopplæring (formell og uformell) er det behov for i forskerutdanningen?

Instituttene anser ikke at det er behov for en egen veilederopplæring. I den grad dette vil være ønskelig bør den integreres innfor det pedagogiske tilbudet som universitetet tilbyr. Dersom det skal tilbys opplæring for veiledere ut over dette, bør det være en frivillig ordning.

Vennlig hilsen

Knut Helland
dekan

Lise Gundersen
fakultetsdirektør

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Det samfunnsvitenskapelige fakultet
Telefon 55589050 /51
Telefaks 55589052
post@svfa.uib.no

Postadresse
Postboks 7802
5020 Bergen

Besøksadresse
Fosswinckelsgt. 6
Bergen

Saksbehandler
Ingrid Christensen
55589005

Forskningsadministrativ avdeling

Referanse

2015/230-MAMY

Dato

06.03.2015

Kartlegging av veilederopplæring på ph.d.-nivå

Det vises til brev av 7.1.2015 der enhetene bes gi en orientering om veilederopplæring. Under følger svar fra Det juridiske fakultet, som ble behandlet i fakultetets FU 4.3.2015.

1) Hva slags veilederopplæring (formell og uformell) for ph.d.-veiledere tilbys?

Det tilbys ingen formell opplæring til veiledere fra fakultetets side. Med ujevne mellomrom arrangeres det veilederseminar for alle veiledere, ambisjonen er å arrangere et slikt seminar én gang i året.

- *Er opplæringen obligatorisk eller frivillig?*
Frivillig
- *Brukes det interne eller eksterne ressurser til opplæring av veiledere på ph.d.-nivå?*
Både interne og eksterne, og både norske og utenlandske.
- *Er opplæringen formalisert og gis det sertifisering/dokumentasjon av opplæringen til den enkelte deltaker?*
Nei.
- *Er det opprettet andre forum for erfaringsutveksling mellom ferske og erfarne veiledere?*
Nei.

2) Hva slags veilederopplæring (formell og uformell) er det behov for i forskerutdanningen?

For veilederne ved Det juridiske fakultet er det behov for innføring i styrende reglement for forskerutdanning, nivået for juridiske doktoravhandling (nivådokumentet), og ph.d.-avhandlingen sett i forhold til tradisjonelle juridiske doktoravhandling, jf veiledning om artikkelbaserte avhandling. I tillegg er det

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Det juridiske fakultet
Telefon 55589500
Telefaks 55589510
post@jurfa.uib.no

Postadresse
Postboks 7806
5020 Bergen

Besøksadresse
Dragefjellet, M.
Lagabøtespl. 1
Bergen

Saksbehandler
Mari Myren
55584986

behov for en kunnskapsbasert innføring i pedagogikk for nye veiledere, jf UPED622 modulen som allerede tilbys av UiB, og samlinger for mer erfarne veiledere. Slik pedagogisk opplæring må ha noe erfaringsutveksling, men hovedvekten må ligge på formidling av forskningsfronten innenfor pedagogikk og veiledning.

- *Bør opplæringen være obligatorisk eller frivillig?*
Opplæringen bør være obligatorisk for alle egne tilsatte som er nye veiledere fra 2015, samt alle veiledere som er i sitt første veiledningsoppdrag. Frivillig for resten.
- *Hvilke arenaer for erfaringsutveksling er det behov for?*
Forum for veiledere, ledet av en erfaren veileder, særlig med tanke på uerfarne veiledere. Evt. med utdelte caser. Kontinuerlig blick på veiledning, som er en viktig del av vår virksomhet. Veilederne skal være oppdaterte og bevisste.
- *Bør opplæringen organiseres lokalt, sentralt eller i en kombinasjon?*
Som nevnt over er det behov for en del fagspesifikk innføring. Når det gjelder det pedagogiske er det best at dette arrangeres sentralt.
- *Hva kan være felleselementer i veilederopplæringen og hva må være fagnært/fagspesifikt?*
Jf. UPED, denne modulen bør fortsatt være felles, men lett tilgjengelig og tilbys ofte. Det har visstnok vært stor pågang og vanskelig å få plass. Det fagnære kan organiseres i et årlig seminar, samt at fakultetet har et tilbud om erfaringsutveksling i grupper.

Vennlig hilsen

Berte-Elen Konow
prodekan

Mari Myren
seniorkonsulent

Forskningsadministrativ avdeling

Referanse

2015/230-ANAA

Dato

06.03.2015

Svar ang. kartlegging av veilederopplæring i forskerutdanningen

Vi viser til brev av 7. januar 2015 der det bes om en tilbakemelding på hvilken type tilbud i veilederopplæring som tilbys på fakultets- og instituttnivå. Vi har fått innspill fra våre fagmiljø og vi har strukturert tilbakemeldingene etter spørsmålene i bestillingsbrevet. Vi har for øvrig notert oss at det også stilles spørsmål om veilederopplæring i forskerutdanningsmeldingen, og vil påpeke at vi ser det som dobbelrapportering å kartlegge veilederopplæring i en egen sak i tillegg.

Hva slags veilederopplæring (formell og uformell) for ph.d.-veiledere tilbys?

Fakultetet ønsker å ha fokus på høy kompetanse når det gjelder veiledning av ph.d.-kandidater. På fakultetsnivå gis det tilbud til alle veiledere ved fakultetet i form av et årlig heldagsseminar om forskningsveiledning. Dette ble første gang arrangert høsten 2014. Fokus her var erfaringsutveksling og diskusjoner på tvers av fagmiljøene. Seminaret ble ledet av ansatte ved fakultetet og ble godt mottatt av våre veiledere. Vi planlegger dette som et fast årlig tilbud til fakultetets forskere.

Institutt for pedagogikk har ansvar for UPED 622, som er et emne i forskningsveiledning. Dette er åpent for faste ansatte i vitenskapelige stillinger ved Universitetet i Bergen. Videre har instituttet invitert en erfaren ph.d.-veileder til mer uformell opplæring/erfaringsdeling i forbindelse med forskningsseminar på instituttet. I tillegg til dette har de nasjonale forskerskolene (NAFOL og NATED), som instituttets stipendiater i stor grad er knyttet til, regelmessige veiledersamlinger der erfaringsutveksling står på agendaen.

De fleste av fagmiljøene rapporterer at veilederopplæringen hovedsakelig er uformell og foregår i forskningsgruppene. Her er noen av grepene som gjøres i fagmiljøene:

- Uerfarne/nye veiledere bygger på sin første erfaring gjennom veiledning fra egen ph.d.-veileder og i samarbeid med sitt eget veileder- og fagmiljø.
- Uerfarne/nye veiledere er gjerne først medveileder for en kandidat sammen med en mer erfaren veileder.
- En mer erfaren veileder er gjerne medveileder for en ansatt som er hovedveileder for første gang.
- Det foregår ofte diskusjoner av artikler/kappe/ph.d.-avhandling i sin helhet i hele eller deler av forskningsgruppen, der erfarne veiledere/forskere bidrar med sine vurderinger og tilbakemeldinger til kandidat og hovedveileder.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Det psykologiske fakultet
Telefon 55582710
Telefaks
post@psyfa.uib.no

Postadresse
Postboks 7807
5020 Bergen

Besøksadresse
Christiesgt. 13
Bergen

Saksbehandler
Anne Kristin L Aanstad
55582010

Når det gjelder erfaringsutveksling mellom ferske og erfarne veiledere arrangerer en av forskerskolene (GHIG) en veiledersamling hvert semester, der interne eller eksterne fagpersoner holder et innlegg om et tema av interesse for veiledere og stab, og det blir gjennomført en diskusjon av dette temaet. I stor utstrekning er temaene knyttet opp mot veiledning direkte, krav til ph.d-avhandling og forskerutdanning generelt. Opplæringen er frivillig og basert på intern erfaringsutveksling. Det gis ingen sertifisering av denne virksomheten. I tillegg arrangeres fellessamlinger der ph.d-kandidater og veiledere utveksler erfaringer. Videre fungerer fakultetets årlige stipendiatsamling som en mer uformell arena for erfaringsutveksling mellom veiledere og mellom ph.d-kandidater og veiledere.

Hva slags veilederopplæring (formell og uformell) er det behov for i forskerutdanningen?

Her er det ulike behov der en kan tenke seg at nyansatte har større behov for formalisert veilederopplæring enn de mer erfarne. Likevel kan det nok være en idé for både erfarne og uerfarne veiledere å få tilbud om enten formell eller uformell veilederopplæring. Det er ikke nødvendigvis behov for at et slikt opplegg skal være obligatorisk, men organiseringen bør være basert på fokuset for opplæringen (eks. det fagspesifikke eller veilederrollen i seg selv, eller begge deler). En idé kan være at man legger opp til ulike moduler, der noe av opplæringen skjer lokalt, mens andre deler skjer sentralt eller i kombinasjon, alt etter opplæringens formål og hensikt.

Fordi ph.d-veiledning i prinsippet ikke er forskjellig fra annen veiledning (f.eks. på masternivå), selv om tid og omfang er større, er det sannsynlig at de obligatoriske kursene for nyansatte i universitetspedagogikk kan dekke mye av behovet for generell kunnskap om veiledning. Likevel kan man se for seg en mulighet for at disse kursene i UPED kan utvikles noe videre til også å inkludere veiledningsopplæring for ph.d-kandidater også.

I tråd med dette har Stipendiatutvalget ved fakultetet etterspurt et kurstilbud der veiledning er tema, så ph.d-kandidatene har signalisert at dette er noe de synes er viktig. Fakultetet har ikke opprettet et emne som omhandler dette temaet fordi vi mener at dette kan være eksempel på et tema som bør tilbys på sentralt nivå til alle ph.d-kandidater ved UiB. Felleselementer om prinsipper for veiledning (f.eks. om roller, relasjoner, aktiviteter, lederstiler, etikk/uredelighet, pedagogikk, samarbeid og kontekst i veiledning) kan være eksempler på tema som kan dekkes gjennom et felles tilbud på UiB. Det kan også være en idé å legge til rette for et system for kunngjøring av kurs/møteplasser for erfaringsutveksling på UiB slik at ansatte og ph.d-kandidater kan melde seg på kurs der det er faglig mest relevant og gjerne på tvers av fakulteter.

Vennlig hilsen

Ragna Valen
Fakultetsdirektør

Anne Kristin L Aanstad
seksjonssjef

FORSKNINGSVEILEDNING (Phd)

Valgbar modul i universitetspedagogikk

Arild Raaheim

Hentet fra kursplan:

Overordnet mål

Bidra til å styrke den enkelte vitenskapelige ansattes kompetanse i forhold til veiledning av doktorgradskandidater.

Delmål

Gi deltakerne økt forståelse av ulike forhold som fremmer og hemmer læring.

Gi deltakerne en innføring i ulike veiledningstradisjoner og veiledningspraksiser.

Gi deltakerne økt innsikt i ulike forhold som påvirker relasjonen mellom veileder og doktorgradskandidat, og hva som skal til for å sikre kandidatenes progresjon.

Læringsutbytte

Etter å ha gjennomført kurset skal deltakerne:

- Kjenne til noen sentrale teorier om læring
- Kjenne til noen sentrale veiledningstradisjoner og veiledningspraksiser
- Ha kunnskap om ulike forhold som har betydning for motivasjon og læring
- Være i stand til å identifisere mulige læringsmessige terskler og barrierer knyttet til eget fag og til kandidatenes arbeid
- Være i stand til å bistå egne kandidater til å overkomme eventuelle læringsmessige barrierer og til å nå oppsatte mål
- Være bevisst på sin egen rolle som veileder og kunne identifisere og handle adekvat på ulike utfordringer av relasjonell og faglig karakter.

Modulen tilbys en gang per år, første gang 2012. Maks antall deltakere er 20. Modulen har stort sett vært fullbooket, men ved oppstart er det flere påmeldte som – uvisst av hvilken grunn - ikke dukker opp. Høsten 2014 var det opprinnelig 18 påmeldte. Av disse møtte 9. Tilsvarende utvikling ser vi ved andre moduler, og det kan være på sin plass å gjenta henstillingene til instituttene/fakultetene om å legge forholdene til rette slik at ansatte faktisk får mulighet til å delta i pålagt opplæring. Totalt har noe i underkant av 40 veiledere fullført denne modulen. Deltakerne har varierende erfaring fra veiledning av phd kandidater, og kommer fra ulike fag. På de tre kursene som har vært avholdt har det vært en god blanding av deltakere fra ulike fakultet. Noen har lang erfaring, eller erfaring fra å ha veiledet mange phd'er, mens andre er helt ferske. Dette, og det faktum at ulike fag har ulike praksiser og tradisjoner, skaper en ekstra dimensjon og gir muligheter for gode erfaringsutvekslinger og tankevekkende diskusjoner.

Modulen er lagt opp i form av to samlinger; en første samling som går over to dager og en andre samling på en dag. På den andre samlingen presenterer deltakerne et arbeid fra mellomperioden i form av en poster.

Bilde fra siste samling, desember 2014. Mathilde Sørensen, Institutt for geovitenskap og Vibeke Barman Michelsen, Institutt for klinisk odontologi ved sine posters.

Deltakerne på kurset fra høsten 2014, siste samling 18. desember.

Asbjørn Engvik (univmuseet), Knut Einar Skodvin (jus), Ørnulf Øyen (jus), Mathilde Sørensen (mat.nat), Vibeke Barman Michelsen (mof), Jan Fredrik Hovden (sv), Anders Kristian Strand (hf), Ole Johan Mjøs (sv). (Atle Rotevatn hjemme med syke barn!)

Siste samling er en presentasjon av det oppdraget deltakerne blir bedt om å utføre:

Prosjekt – presenteres dag 3 – 18. desember

1. Utforme et veiledningsopplegg knyttet til eget fag/praksis, tenkt eller faktisk for et konkret tilfelle.
2. Gjennomføre intervju av egen/egne kandidat(er) med tanke på å avklare forventninger og ansvar («læringskontrakt»).
3. Analysere egen skriftlig tilbakemelding til phd-kandidat inklusive innhente kandidatens refleksjoner (klarhet, konsistens, konkret, gjennomførbart, «oppbyggelig», osv).

Prosjektene skal rapporteres tilbake i form av en poster. Dag 3. organiseres som en konferanse med posterpresentasjoner og tilbakemelding.

Deltakerne oppfordres til å videreutvikle sin presentasjon og publisere dette i form av en vitenskapelig artikkel. I samarbeid med det universitetspedagogiske miljøet ved Universitetet i Oslo tok jeg initiativ overfor UNIPED for å utgi et eget temanummer om phd-veiledning. Et slikt nummer kom ut i 2013 (nr. 4), med bidrag fra tre av kursdeltakerne fra kurset i 2012.¹

Kursdeltakerne foretar en skriftlig evaluering av kurset, og en gjennomgang av disse viser høy grad av tilfredshet. Når det gjelder kursmaterieill får deltakerne tilsendt kopi av artikler. Det fins også en meget god bok (Wisker, G. *The good supervisor* (Palgrave, 2. utgave 2012) som deltakerne kan lese (alle deltakerne på det første kurset fikk hver sin kopi, men da hadde vi eget budsjett for dette).

Under er kopiert inn timeplan for det siste kurset til orientering, samt et eksempel på et case som vi diskuterer på kurset. Jeg har (på de to første kursene) hatt innslag fra ekstern, erfaren veileder og fra en phd kandidat. Dette bidrar med viktige impulser og er noe jeg tilstreber å få til i fortsettelsen også.

¹ Lied, G., Chen, J., & Reikvam, H. (2013). Forskningsveiledning – en av de essensielle faktorene på «veien til doktorgrad». *Uniped*, 36(4). doi:<http://dx.doi.org/10.3402/uniped.v36i4.23143>

Forskningsveiledning – 1. samling 11. og 12. november

VilVite, konferanserom B Timeplan

Tirsdag 11. september

0900-0920	Velkommen/presentasjon	Arild Raaheim/deltakerne
0920-1000	Veilederforholdet – retningslinjer	A.R. plenum
1015-1100	Veilederrollen – egenskaper ved «den gode veileder»	A. R./plenum
1115-1145	Lokale tradisjoner	A.R./plenum
1145-1230	LUNSJ	
1230-1330	"Noen erfaringer fra Bologna-prosessen og EU-forskningen i Brussel som bidrar til reformer i doktorgrads-utdanningen i Europa".	J.P.Myklebust
1330-1400	Veiledning – min personlige reise	Deltaker
1415--1500	Lærings og kunnskapssyn i veiledning. Troublesome knowledge/ threshold crossing	A.R./plenum

Onsdag 12. september

0900-1000	Utfordringer i veiledning, case 1	A.R./plenum
1015-1115	Utfordringer i veiledning, case 2	A.R./plenum
1130-1200	Læringskontrakt	A.R./plenum
1200-1300	LUNSJ	
1300-1430	Tilbakemelding – teori og praksis Case/rollespill	A.R./plenum
1445-1500	Presentasjon av praktisk oppgave og opplegg for 2.samling	

Andre samling er 18. desember, samme sted. 0900-1500.

Case – Tilbakemelding

Du leder et større forskningsprosjekt innenfor ditt felt (_____) som lokalt samler flere forskere og 3 phd-kandidater. Prosjektet er del av et større internasjonalt samarbeidsprosjekt (EU finansiert). Du og din gruppe har hovedfinansiering fra Forskningsrådet (4 år). I tillegg kommer noe EU-midler. Som følge av prosjektets klare praktiske og samfunnsmessige relevans har du søkt og mottatt et vesentlig bidrag fra en norsk næringslivsaktør (_____). Du er hovedveileder for 2 av phd-kandidatene og biveileder for den tredje. Her er en av dine kolleger hovedveileder. Pga prosjektets internasjonale karakter har alle phd-kandidatene en internasjonal biveileder. En av dem du er hovedveileder for er Kåre. I likhet med de øvrige phd-kandidatene er Kåre ansatt etter søknad, og har således ikke bidratt på prosjektbeskrivelsen/-søknaden. Han har kun gjort mindre justeringer i forhold til sitt delprosjekt i samarbeid med deg, etter at han startet på stipendiatperioden. (I forbindelse med opptak til phd-utdanningen ved fakultetet). Kåre kommer rett fra masterstudiet, han er 26 år og har svært gode resultater å vise til. Biveileder for Kåre er en svært renommert tysk professor ved Universitetet i (_____). Et halvt år har gått. Du har lagt bak deg en svært travel periode. Mye arbeid forbundet med søknaden og mye arbeid i etterkant for å få alle detaljer på plass.

Akkurat idet du føler at du kan senke skuldrene og fokusere på egen forskning, får du en henvendelse via mail fra din tyske kollega. Han har nylig hatt et møte med Kåre og uttrykker på høflig, men samtidig meget klar vis, tvil om Kåre sine kvalifikasjoner og evne til å gjennomføre doktorgradsprosjektet. Han tviler på om Kåre besitter nødvendige analytiske evner og om han er i stand til å arbeide selvstendig. Det Kåre så langt har bidratt med i ulike sammenhenger er kun referat av hva andre har gjort, og bidrar ikke til å bringe hans eget eller det felles prosjekt noe videre. Det lille han - etter gjentatte purringer - har bidratt med av skriftlig karakter, dokumenterer at han knapt nok er i stand til å formulere en problemstilling. Han har heller ingen klar plan for datainnsamling. «Er du sikker på at Kåre er rett person,» avslutter din tyske kollega med å spørre.

Din første reaksjon er at din tyske kollega har overreagert. Men så blir du litt i stuss. Du husker blant annet en episode der Kåre nærmest virket handlingslammet og du måtte ta over ansvaret for søknaden til fakultetet. Den teksten han hadde produsert var svært ufokusert og dårlig, og bestod for det meste av ukritisk oppgulp av det du selv hadde skrevet i annen sammenheng. Du minnes at du reagerte, men at du avskrev det med at alt var så nytt og at mange ting hang litt i luften. Du husker også et møte i Bergen der hele den internasjonale forskningsgruppen møttes, og der Kåre ikke klarte å svare på et konkret spørsmål knyttet til hans del av prosjektet. Den gang satte du det på kontoen for manglende erfaring. Kan det tenkes at din tyske kollega har rett? Er ansettelsen av Kåre et alvorlig feilgrep? Du bestemmer deg for å ta en samtale med Kåre.

Til refleksjon:

1. Hva tenker du problemet til Kåre består i?
2. Hva ønsker du å vite mer om?
3. Hva skal til for at du blir overbevist om at Kåre er rett person?
4. Hvilke tanker har du om hva som skal til for at Kåre skal komme i mål med sitt prosjekt?
5. Hvordan vil du planlegge møtet med Kåre?
6. Hva vil du si til Kåre når han kommer til møtet? Skriv ned de første tre setningene, ord for ord:

7. Hvilken plan for det videre samarbeidet med Kåre vil du legge opp til?

Utvalg: **Forskningsutvalget**

Dato: 10.03.15

FU-sak: **7/15**

Arkivsaknr:

Møtedato: **19.03.2015**

Utlysning av SFF IV fra Forskningsrådet og UiBs tidsplan

Forskningsrådet sendte ut informasjon om den planlagte SFF-IV utlysningen i februar 2015, slik at aktuelle miljøer kan begynne tidlig med planlegging av søknadens innhold og ressurser. Detaljene er beskrevet under:

Tidsplan NFR:

Innsending av trinn 1 søknad **25.11.2015**

Mars 2016: søknadene som går videre til trinn 2 blir offentliggjort

Mai 2016: Søknadsfrist trinn 2

Årsskifte 2016/2017 resultatene forventes publisert

Mer om søknadsprosessen og utlysning

-det legges mer vekt på **grensesprengende forskning og flytting av forskningsfronter** enn ved tidligere utlysninger

-det vil være mulig å søke om både samlokaliserte og virtuelle sentere

-søknadene skal fremmes av UiB ledelse (se under)

-NFRs bevilgning vil utgjøre 8-13 millioner kr per år (pluss mulighet å søke om 5 millioner ekstra per år for sentere med spesielt høye driftskostnader). Totalramme for utlysningen blir ca. 150 mill kr

-informasjonsside fra Forskningsrådet <http://tinyurl.com/patjhxz>

Mer om søknadene

-Trinn 1 søknadene skal ha 3,5 siders presentasjon av forskningen (inkludert sentrale referanser) og 1,5 sider presentasjon av senterets organisering, inkludert forventet støtte fra vertsinstitusjonen

-Senterleder og 2-6 forskningsledere legger ved 2 sider CV og 2 sider 10 year track record (eller early achievements track record) etter ERC mal for hver forsker

-Finansieringsplan for 10 år skal legges ved (NFR ønsker en Excel tabell som kan lastes ned fra infosiden) - inkludert egenbidrag til senterets totalfinansiering

-Evt. spesifikasjon og begrunnelse for å søke om 5 millioner ekstra per år (det er lovet egen mal til vedlegg fra NFR)

Søknadene skal bli evaluert i 3 paneler som består av 9 internasjonale fageksperter per panel. Ved tverrfaglige søknader skal det nevnes hvilke paneler skal evaluere søknaden. Det forventes at hvert panel kan nominere 9-12 søknader til trinn 2. Styreutvalget vil ta den endelige beslutningen om søknader som skal gå videre. Det forventes at 3 x mer søknader inviteres til runde 2 enn det kan bli finansiert

-Fageksperter som kan vurdere søknaden i trinn 2 skal listes og det er mulighet til å ekskludere eksperter

Tidsplan UiB

Forskningsadministrativ avdeling koordinerer søknadsprosessen for hele UiB. Enkelte fakulteter har valgt å starte egne mobiliseringsprosesser og FA er i tett kontakt med fakultetene om dette.

Tidsplanen under er et tilbud av FA.

-mars 2015: infoseminar for søkere 20.3. kl 10-11 på Studentsenteret, invitasjonen er sendt

-medio mai 2015: skissefristene fastsatt av noen fakulteter forventes avsluttet, slik at FA kan få en oppdatert søkerliste og starter med planleggingsmøter med søkerne, BOA teamet institutt og fakultet, tildeling av hovedrådgiver og birådgiver

-mellom mai og november: rådgiver og søker (BOA rådgiver etter behov) er i kontakt om spørsmål knyttet til søknaden og om revidering/editering av søknadstekst og CVer i forhold til utlysningens krav

-medio oktober 2015: budsjettforslag skal sendes til gjennomgang og kommentarer til BOA teamet ved økonomiavdelingen

-begynnelsen av november 2015: anbefalingsbrev undertegnes av rektoratet- søkerne skal sende kort tekst med senterets navn og begrunnelse for å ha et senter på fagområdet til FA 3 uker før fristen, FA kopierer på rektoratets brevhode og tar seg av underskriften, slik at det kan bli vedlegg til søknad

Siden det vil bli kort frist mellom kunngjøring av resultatene fra trinn 1 til søknadsfrist i trinn 2 anbefales det å jobbe videre med full søknad før resultatene blir offentliggjort

Tilskudd UiB

Universitetsledelsen ønsker å bidra med topp-finansiering til de SFF'ene som blir etablert ved universitetet. UiB sentralt vil bidra med **15%** av beløpet som går fra Forskningsrådet til UiB. Pengene kan brukes til bygg-tilpasning/ombygging, lønn til personale i rekrutteringsstillinger, utstyr og til andre formål som tjener prosjektet (for eksempel drift, reiser, møtevirksomhet). Bidraget vil gis årlig basert på den regnskapsførte aktiviteten som finansieres av Forskningsrådet.

Tilskudd gis for NFR-midler som brukes ved UiB. Det betyr at også Forskningsrådsmidler som tilflyter UiB som partner i SFF-er ved andre institusjoner vil motta 15 % tilskudd.

Orienteringssaker

***Forskningsutvalget 19. mars
2015***

Det samfunnsvitenskapelige fakultet
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet
Det medisinsk-odontologiske fakultet
Det humanistiske fakultet
Det juridiske fakultet
Det psykologiske fakultet

Referanse
2015/1282-KRIHA

Dato
17.02.2015

JUSTERT PROSESS FOR UTLYSNING OG TILDELING AV FORSKNINGSMIDLER I AKADEMIAAVTALEN

Det vises til FU sak 5/15 Oppnevning av utvalg for evaluering av søknader om prosjektmidler i Akademia som ble behandlet i Forskningsutvalget 5. februar. I tillegg til saksforelegget ble det utdelt et notat med følgende vedtak for utlysningsprosess, fattet i styringsgruppemøte i Akademia-avtalen 4.2.2015:

- 2 utlysninger pr år
- 2 steg:
 - *Steg 1: 1-side. Styringsgruppen vurderer relevans (epost eller tlf møte)*
 - *Steg 2: De som går videre sender full søknad. Vurderes og rangeres av rådgivende utvalg oppnevnt av FU. Styringsgruppen vedtar tildelingen*
- *Det rådgivende utvalget består av representant fra de fakultet som er relevant i vurdering av søknader innen satsningsområder som Akademia-avtalen omfatter*
- *Det avsettes en pott med prosjektmidler med løpende søknadsfrist. Må begrunnes særskilt hvorfor søknaden skal behandles løpende. Søknadene vurderes av det rådgivende utvalget før endelig vedtak i styringsgruppen*

Forskningsutvalget og gjorde følgende vedtak (fra forslag til protokoll):

1. Forskningsutvalget slutter seg til ønsket om å opprette et rådgivende utvalg for evaluering og rangering av prosjektsøknader til Akademiaavtalen, og ber fakultetene oppnevne en representant i tråd med foreslåtte retningslinjer for sammensetning.
2. Prorektor får fullmakt til, i samråd med Forskningsadministrativ avdeling, å fastsette endelig regler for sammensetning av utvalget i tråd med merknader som fremkom i møtet.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Universitetsledelsen
Telefon 55 58 20 01/02
Telefaks 55 58 96 43

Postadresse
Postboks 7800
5020 Bergen

Besøksadresse
Prof.Keysersgt. 8
Bergen

Saksbehandler

På denne bakgrunn har vi utarbeidet følgende forslag sammensetning av det rådgivende utvalg:

1. Alle fakultet har anledning til å oppnevne en representant i utvalget.
2. Ved ekstra stor eller variert søknadsmengde, samt ved behov for særskilte kompetansevurderinger, kan utvalget suppleres med ett ekstra medlem fra berørte fakultet eller fagområder.

Hvert fakultet blir bedt om å oppnevne en representant til et rådgivende utvalg for evaluering og rangering av prosjektsøknader til Akademiaavtalen innen 2. Mars, 2015.

Vennlig hilsen,

Anne Lise Fimreite

Leder i styringskomiteen, Akademiaavtalen

Heidi Annette Espedal

Fung. forskningsdirektør

Thursday 12 February 2015

Attention: Newsdesks/ Education, Science correspondents

For Immediate Release

Universities: U-turn on Research Funding will harm Europe's competitiveness

EUA writes to MEPs and Jean-Claude Juncker

The European University Association (EUA) has today, 12th February, called on the European Parliament to reject proposals that would significantly cut investment in European research.

EUA, the broadest Europe-wide education and research organisation representing 850 higher education institutions, has written to MEPs asking them to oppose European Commission plans to remove 2.7 billion Euros from Horizon 2020 in order to finance the "European Funding for Strategic Investments" (EFSI) plan.

The organisation has also written an open letter to President Jean-Claude Juncker, urging the European Commission not to sideline European research and reconsider the funding sources for EFSI.

The Commission proposal, announced in January, is designed to tackle Europe's investment gap. While EUA supports efforts to boost job creation and growth, it mustn't come at the expense of Europe's research sector which is the backbone of Europe's future competitiveness.

The diversion of funds would affect the Excellent Science pillar, for instance the European Research Council and Marie Skłodowska-Curie actions, as well as the Societal Challenges pillar (collaborative research).

EUA has also called for the inclusion of scientific oversight in the selection of projects that will be administered under EFSI to ensure that research and innovation plays a full part in tackling Europe's many challenges.

Lesley Wilson, Secretary General of EUA said:

"The proposed cuts to research are a worrying U-turn in the Commission's approach. In recent years the Commission was a key advocate for further research investment and there was strong support for collaborative research activities that demonstrated their economic impact.

"EUA is convinced that if the proposal goes ahead the EU will put itself at risk of losing ground against competitors that are investing heavily in research.

“Several EU countries have already substantially reduced research funding as a consequence of the economic crisis, as revealed by EUA’s annual [Public Funding Observatory](#). The commission’s plan follows an unacceptable trend of cuts to research and sends the wrong signal to national and regional policy makers.

“This issue is of major importance to universities as the reduction to funds will affect support for research collaboration. Numerous studies have demonstrated the effectiveness and impact of European collaborative research on innovation, societal challenges and productivity in services. Europe needs this investment to continue.

“MEPs now have a full role to play in shaping the EFSI and we’re urging them to protect – not downgrade – European research funding.”

Notes

1. The European Parliament will vote on the EFSI in committee at the end of March. Further to the EUA statements issued in [December 2014](#) and [January 2015](#) and the [joint statement](#) with the European Research Area stakeholders, the letters to the European Parliament and European Commission mark the second phase of EUA’s campaign.
2. [A copy of the Open Letter can be found here.](#)

For more information, please contact Toni Giugliano, Tel: +32 2 743 11 59, Mobile: +32 473 748 785, email: toni.giugliano@eua.be

The European University Association, as the representative organisation of both the European universities and the national rectors’ conferences, is the main voice of the higher education community in Europe. EUA’s mission is to promote the development of a coherent system of European higher education and research.

EUA Statement on TTIP and TiSA

30 January 2015

The European University Association (EUA) represents over 850 universities in 47 countries, as well as 33 national rectors' conferences. It is the voice of universities in the European Higher Education Area and a full consultative member of the Bologna Process. It is in regular dialogue with the EU institutions and is a forceful and respected advocate in the full range of higher education (HE) policy fields:

- research, knowledge transfer, innovation and regional development
- internationalisation, mobility and recognition
- governance and funding
- institutional capacity building and quality assurance

EUA and its members are fully committed to the cause of international development. They work with peer organisations in other global regions, notably Africa, Asia, Latin and North America, promoting the production and exchange of cultural and scientific knowledge and the sharing of democratic and pluralist values.

EUA holds strongly to the view that HE is a public responsibility, dedicated to supporting personal fulfilment and social cohesion, as well as to contributing to the satisfaction of labour market needs. It believes in extending the benefits of HE to as many individuals as possible, on a lifelong basis, without discrimination on grounds of gender, ethnicity, disability, sexuality, religion, or the ability to pay.

In this regard, a number of trade agreements currently being negotiated give cause for concern. They are:

- the Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) between the EU and Canada, which is nearing completion;
- the Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) which brings together the EU and the USA;
- and the Trade in Services Agreement (TiSA), involving 23 countries and including the EU

EUA has closely followed the TTIP and TiSA negotiations¹, as a participant in the European Commission's Civil Society Dialogue. Both sets of talks have potentially significant implications for HE institutions, as well as for regional and national systems within the EU and the European Economic Area.

TTIP seeks to eliminate non-tariff barriers to the trade of manufactured and agricultural goods, boosting growth and stimulating job creation. Service sectors feature equally prominently. TTIP nevertheless goes far beyond the scope of a traditional trade agreement. It aims at maximising regulatory cooperation between the two largest internal markets in the world – the EU and the US – and at opening up a single public procurement and investment space.

TiSA is a plurilateral negotiation: it involves only some of the World Trade Organisation's (WTO) members. The EU hopes that in the course of time it will evolve into a multilateral agreement embracing all WTO member countries. Its focus is solely on services, of which the EU and the US are the largest global providers.

Both TTIP and TiSA have a strategic motivation. They are designed to set precedents in the management of global trade, compensating for the perceived failure of the Doha Development Agenda (DDA) and pre-empting initiatives which might be taken by other global economic powers.

Both potentially cover HE, adult education (AE), and 'other' educational services. In TTIP, negotiations proceed according to the principle of the negative list, in which all negotiable items are tabled at the outset, with only rare exclusions. The scope of TiSA is the same as that of the 1995 General Agreement on Trade in Services (GATS).

In the light of information currently available (published and leaked documents, official briefings, statements by governments and the European Commission) on the ongoing trade agreement negotiations, EUA notes that:

1. Negotiators regularly offer reassurances that public services will be protected. However, the GATS definition of a 'public' service is not adequate for purpose where higher education is concerned. HE is not administered by the exercise of government authority in the manner of defence, justice and police; it is not automatically excluded from trade negotiations. Moreover, HE fails to satisfy the GATS criteria which allow exemption for services supplied 'neither on a commercial basis nor in competition with one or more service suppliers'. Many HE systems include both public and private providers and many public institutions depend on a mix of public and private funding. Such hybridity at system and institutional levels means that trade negotiations such as TTIP and TiSA cannot be conducted with legal certainty and clarity.

2. The definitions of 'higher', 'adult' and 'other' educational services are also problematic. The UN's Central Products Classification code (CPC), which is used in trade negotiations, gives 'no explanatory note' for HE. 'Other' is defined in a manner more appropriate to 'higher'². The clearest definition is reserved for 'adult'³, notwithstanding which, the European Commission has been obliged to canvass Member States to ascertain in what AE actually consists.

¹ See the background documentation at <http://www.eua.be/eua-work-and-policy-area/building-the-european-higher-education-area/international-trade-agreements.aspx>

² <http://unstats.un.org/UNSD/cr/registry/regcs.asp?Cl=9&Lg=1&Co=92390>

³ <http://unstats.un.org/UNSD/cr/registry/regcs.asp?Cl=9&Lg=1&Co=92400>

3. The ability of elected national and regional authorities to determine the nature of their HE provision is cast into doubt by some of the key features of TiSA and, by extension, of TTIP. The mechanisms of 'standstill', 'ratchet' and 'future-proofing' significantly limit the scope of legislative action once agreements have been signed. They require that the level of service liberalisation can never be reduced, that any change can operate only in the direction of further liberalisation, and that all services to be developed in the future fall automatically within the scope of the agreements.

4. This particular issue is clouded by the uncertainty surrounding the extent to which the EU is mandated to negotiate on trade in general, in which it has exclusive competence, and on education, in which it has only complementary competence. In TiSA, the EU has lodged a reservation identical to the one it lodged previously in GATS, whereby it 'reserves the right to adopt or maintain any measure with regard to publicly-funded education services.' This, the European Commission believes, offers full reassurance that Member States retain the right to discriminate in favour of publicly-funded HE. The Commission is reluctant to consider the possibility that education might be exempted from the scope of trade negotiations, as the audio-visual sector has been and as many stakeholders believe health services should be.

5. The domestic policy scope enjoyed by national and regional authorities is further threatened by the investor state dispute mechanism (ISDS) which is included in TTIP, although not in TiSA. ISDS gives private corporations the right to sue public authorities whenever they feel that local legislation impinges on their ability to generate 'legitimate' profits. This feature of TTIP is particularly controversial and has drawn 149,000 responses to a consultation launched by DG Trade.

6. Current trade negotiations have the potential to impinge not only on the learning and teaching mission of universities, but also on other aspects of HE, such as research and development, data collection and data flows, intellectual property, e-commerce, and the recognition of professional qualifications. However, the detail of the negotiations is shrouded in secrecy and it is impossible for the HE sector to discover the extent to which its operating environment might change.

EUA accordingly declares that:

A HE benefits individuals, society and the world at large in ways that are not easily quantifiable. It is a public responsibility to which all citizens have right of access and not a commodity to be transacted by commercial interests on a for-profit basis. It should not be subject to international trade regimes.

B Moreover, HE should not be transacted within a framework that puts the systems of developing countries at risk from corporate ventures located outside their borders. Developing countries must retain the autonomy to determine how their universities should participate in the growth of international HE.

C The internationalisation of HE has proceeded at considerable pace in recent years. Collaborative research, joint curriculum development, staff and student mobility, open and distance learning have all flourished, on a not-for-profit basis and outside the scope of trade agreements. A greater degree of global governance is desirable, but it should develop on the model of the UNESCO-supported academic recognition frameworks, designed and implemented with full participation by appropriate sectoral bodies.

D Intellectual property rights are inevitably at issue in trade agreements. It is essential that TTIP and TiSA protect both individuals' rights to privacy and universities' codes of conduct in respect of the openness of scientific collaboration, particularly with regard to the international transfer and secondary processing of data.

E The global HE context is rapidly evolving. There is an urgent need for the categories of 'public', 'private', 'higher', 'adult' and 'other' to be redefined on the basis of stakeholder consensus. Knowledge import- and export markets clearly exist and must be regulated to the benefit of all, but ISDS, standstill, ratchet and future-proofing have no place in this process.

F The inclusion of items of 'other education services' in trade agreements must be undertaken on a positive list basis, following full consultation with appropriate sectoral bodies at European level, together with extensive *ex ante* impact assessment.

G In every other respect, the EU should not make commitments in the categories of HE and AE. It should make absolutely clear to its negotiating partners that elected Member State governments reserve the right to determine the character of their HE and AE systems.

EUA President and elected Board members

- Prof. Maria Helena Nazaré, University of Aveiro (EUA President), Portugal
- Prof. David Drewry, University of Hull (EUA Vice-President), United Kingdom
- Prof. Lauritz B. Holm-Nielsen, Aarhus University (EUA Vice-President), Denmark
- Prof. Gülay Doğu Barbarosoğlu, Bogazici University, Turkey
- Prof. Esther Giménez-Salinas, Ramon Llull University, Barcelona, Spain
- Prof. Vaclav Hampl, Charles University, Prague, Czech Republic
- Prof. Kristín Ingólfssdóttir, University of Iceland, Iceland
- Prof. Stefano Paleari, University of Bergamo, Italy
- Prof. Margret Wintermantel, DAAD, Germany

EUA Council: Europe's national university associations represented by their Presidents

- Universities Austria
- Rectors' Conference, French Community of Belgium
- Flemish Interuniversity Council
- Croatian Rectors' Conference
- Cyprus Rectors' Conference
- Czech Rectors' Conference
- Universities Denmark
- Estonian Rectors' Conference
- Universities Finland
- Conference of University Presidents (France)
- German Rectors' Conference
- Greek Rectors' Conference
- Conference of Rectors of Roman Pontifical Universities
- Hungarian Rectors' Conference
- Rectors' Conference of Iceland
- Irish Universities Association
- Conference of Italian University Rectors
- Latvian Rectors' Council

- Lithuanian Universities Rectors' Conference
- University of Luxembourg
- Association of Universities in the Netherlands
- Norwegian Association of Higher Education Institutions
- Conference of Rectors of Academic Schools in Poland
- Council of Rectors of Portuguese Universities
- Romanian Council of Rectors
- Serbian Rectors' Conference
- Slovak Rectors' Conference
- Slovenian Rectors' Conference
- Spanish Rectors' Conference
- Association of Swedish Higher Education
- Rectors' Conference of the Swiss Universities
- The Council of Higher Education (Turkey)
- Universities UK